

Izhaja po
dvakrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere
in ne konfiscira policija.

v lažnjivi obleki.

Vrednik Jakob Alešovec.

Veljá celo leto 3 glđ.,
pol leta 1 glđ. 50 kr. in četrt
leta 80 kr.
za vsacega brez ozira.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji „Za vodo“ hiš.-št. 250 v drugem nadstropji na ulice.

✂ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval. ✂

Pavliha gre k razstavi na Dunaj.

(Dalje.)

Bil sem že četrti dan na Dunaji, pa če bi me bil kdo domá prašal, kaj sem tam videl, bi mu do zdaj ne bil vedel več povedati, kakor stari, dosluženi vojak, kateri je bil več let na Laškem in se s tem rad bahal, ki pa o Benedkah ni vedel družega povedati, kakor to: „Benedke so veliko mesto, hiše nekatere po 5 nadstropji visoke in take cerkve, kakor je cerkev sv. Marka, menda ni na celem svetu. Na treh straneh so obdane z morjem, ki je tako slano, da se ne more piti. Tudi je tam večá dragina, kakor v naši vasi.“

Toliko je óni stari, izvedeni in izkušeni vojak, ki se je rad bahal, da je bil skoro na koncu svetá, vedel pripovedovati o Benedkah in veliko več bi tudi jaz ne bil vedel povedati do zdaj o razstavi, če bi se bil zdaj nazaj domu peljal. Le o policiji bi bil vedel praviti.

Pa naj grem dalje v pripovedovanji svojih dogodbe, da ne bote mislili, da sem se samo po krémah in s policaji klatil.

Ko pridem iz policijske stražnice, zapazim še le, da marele nimam. Pa kdo jo bo iskal! Morda sem jo bil celó v gostilni, kjer sva s tovaršem tatom pila, popustil; če je tam, jo bom že še dobil, saj je ni nihče vzel. Tako si mislim in grem dalje nekoliko korakov. Glava me boli, kakor da bi bil prejšnji večer pil najslabše žganje, in ves život je potrč, kakor da bi bil stepén. Prav nobena reč se mi ne poljubi, najrajši bi se bil vlegel v kako senco in se dobro naspál, pa kako, ker ni videti nikjer ne najmanjšega drevca!

„Čemu imaš pa jezik, Pavliha,“ si mislim, „saj je velik ljudi povsod; poprašaj, ko boš že kaj zvedel.“

Proti meni gre človek lepo oblečen, kteremu se vidi, da se mu nikamor ne mudi. Ko pride do mene in jaz do njega, se odkrijem in prašam:

„Ne zamerite, gospod, ali ne veste za kako hosto ali vsaj kako drevo, kjer bi se človek v senco vlegel in malo počil? Je tako strupeno vroče.“

Gospod me pogleda skoz svoja očala in reče: „V praterji je dosti dreves, tam vam ne bo nihče branil ležati v senci. Ali vam je znana pot?“

„Ni mi znana“, odgovorim, „toda jo bom že izprašal.“

„Vzemite si kacega strežnika ali pota, kterih stoji po vseh voglih dosti, da vas bo spremljal; ti ljudje vedó za vsak kot.“

Saj res! Da mi to že prej ni na misel prišlo! Zahvalim se gospodu za dober svet in grem naprej, ter se oziram po kakem strežniku ali kakor v Ljubljani pravijo, „postrežčeku“, kterega kmalu zagledam. Stopim toraj k njemu in rečem:

„Dobro jutro, prijatelj!“

„Dobro jutro!“ mi odgovori; „kaj želite?“

„Ali znate pot v prater?“

„Ha, ha, če bi je ne znal, bi ne stal tu,“ se mi odreže.

„Dobro! Ali greste z mano, da mi jo boste kazali?“

„Zakaj ne? Saj sem za postrežbo tu!“

„No, pa pojva! Saj zastonj nočem, vam bom že dal za en polič ali dva.“

Strežnik se mi pridruži in oba koračiva, kamor on hoče.

„Vi greste v razstavo?“ me vpraša čez nekoliko časa.

„Zdaj še ne,“ mu odgovorim, „se mislim prej še malo naspati. Peljite me v kako senco!“

Mož ne reče nič, marveč se zavije in korači molče pred mano. Čez četrto ure zagledava nekaj dreves in gošave. Tje me pelje in ko prideva do dreves, mi pravi:

„Tu sva! Ali naj ostanem pri vas?“

„O, ne bo treba, spati znam že sam,“ mu rečem; „koliko sem dolžen?“

„Dva goldinarja, ker ni bilo daleč,“ mi odgovori.

„Dva goldinarja?!“ se čudim. „Za ta denar jaz vas nesem, in ne samo sém, timveč tudi nazaj.“

Petdeset krajcarjev vam bom dal, naj bo, več pa ne, rajši grem z vami nazaj k policiji ali pa se stepem z vami, dasiravno sem že sam tak, kakor da bi bil tepén. Več ko 50 kr. vam ne dam, pa si pomagajte, kakor veste in znate.“

In pomolim mu 5 šestice, katerih se od konca brani, potem jih pa vendar-le vzame in godrnjaje odide. Toliko sem pa že skusil, da se vsi ti ljudje policije na vso moč bojé. —

Ko me je bil samega pustil, si poiščem najboljše sence potem se vležem znak in pomaknem klobuk nad oči, da bi nekaj ur prav priležno spal. Človeka ni blizo, da bi me motil, muh sem se pa hotel braniti s tem, da sem se s suktnjo ogrnil. Kako je tak počitek pod milim nebom v sencih listnih dreves prijeten! Prav kakor ob kraju našega hrašovja se mi je zdelo, zato mi pa tudi kmalu oči skup pa-dejo. — — —

Ne vem ravno, koliko časa sem tako prijetno spal; kar na enkrat se mi zdi v spanji, kakor da bi kdo odpenjal mi životnik in iskal po mojih žepih. Kakor blisk se sklonim kviško in zagledam tri precéj slabo oblečene in sploh zanemarjene ljudi, katerih eden kleči tik mene; suktnja moja leži na tleh ne daleč od mene.

„Kaj je?“ zagromim nad njimi. „Ali ste me hoteli okraستي?“

„Držita ga, po njem!“ šepeta tisti, ki je klečal tik mene, „sem že otipal, da ima debelo denarno mošnjo pod životnikom.“

Ob enem me on sam skuša prijeti za vrat, jaz ga pahnem od sebe, da se zavalí po travi, in skočim na noge, a v tem hipu me mahne drugi po glavi, da bi bil imel dosti, ako bi moj kastór ne bil palice odnesel.

„Aha, na take razbojniké sem naletel,“ pravim jaz, se zakadim v tistega, ki me je s palico mahnil, mu jo iztrgam in ga vsekam, ne vem, kam, tako, da je precej na tleh. Njegova tovariša pa skušata me prijeti in eden izleče nekaj nožu podobnega, toda jaz sem bil že kakor divje zver, ga primem za vrat, da je karagal, potem ga dregnem s pestjo pod brado in ga pahnem od sebe, da pade znak na zemljo; ko se po tretjem ozrem, vidim, da se je ravno spustil v tek.

„Le čakajte, dunajski lumpje,“ pravim sam pri sebi, pljunem v roke in jo vrežem za njim. Kmalu sva skup, jaz ga brcnem, da se kar po dolgem prekucne, potem mu dam nekaj gorkih okrog ušes, da bi pomnil, kdaj se je lotil kranjskega kmeta, ga pustim, kjer je bil, in se vrnem nazaj po klobuk in suktnjo. Ko pridem na mesto boja, se vzdiguje eden, menda tisti, ktereга sem bil prvokrat na tla pobil, drugi pa stoka, da bi se mi bil kmalu smilil.

„O, le stokaj, le,“ mu pravim, „boš vsaj vedel, da kranjska pest ni omelo.“ Prvemu pa pritisnem še brco, da se vnovič po tleh stegne, poberem klobuk in suktnjo in grem proti kraju razstave, namreč tje, kjer vidim okroglo visoko poslopje, ktero se imenuje „rotunda“, ker je čisto okroglo, kakor vrh vélike cerkve v Ljubljani.

Ko pridem iz trave na pot, zagledam več ljudi in vmes tudi sem ter tje kacega policaja. Od konca sem mislil

povedati kacemu policaju, kar se mi je zgodilo, potlej sem si pa mislil: ej, čemu si boš delal nepotrebna pota! Lumpje tako pri tebi niso družega dobili, kakor par okrog ušes, nekaj brc in nekaj bunk. Naj jih imajo, saj so jih zaslužili. Moralo je biti že okoli poldne, ko pridem do vrat, ktere peljejo v razstavo. Ker se pa mislim prej malo nakositi, predno bi šel v razstavo, se oziram v bližnji okolici po kaki krčmi, pa ne morem nobene zagledati. Zato se obrnem do nekoga, ki me je ravno srečal, z vprašanjem po kaki gostilnici in če je njemu znana kaka dobra, pa ne predraga.

„O, se vé da,“ mi odgovori precej prijazno, „gostilnic se ne manjka. Kakoršno li hočete, jih je dosti vsake baže.“

„Če je taka,“ pravim, „bi šel pač najrajši v čitalnico, če ni predaleč. Kje pa je tu kaka čitalnica?“

„Kje je kaj?“

„I no, čitalnica, kakor jo imamo pri nas v vsakem mestu.“

„Čitalnica? Aha, vi ste najbrže iz provincije prišli.“

„Iz provincije? Za to deželo ali gostilnico ali kar koli si je, pa jaz ne vem, še nisem bil nikdar tam. Jaz sem iz Gorenjskega.“

„No, to je v provinciji.“

„To pa že ni res, se vidi, da niste bili še nikdar tam. Gorenjsko je na Kranjskem, to pri nas vsak otrok ve, precej nad Ljubljano se začne. Toda zdaj prosim, povejte mi za čitalnico.“

„Na Dunaji ni nobene čitalnice.“

„Sram naj bo Dunajčane, da še čitalnice nimajo! Ljubljana je dokaj manjši, pa ima čitalnico, še v Mengšu jo imajo, da-si je le vas, na Dunaji pa ne. Pa je taka baharija, da si človek misli: Bog vé, kaj je Dunaj!“

Gospod se smeje in gre naprej, jaz pa tudi in gledam po kaki gostilnici. Kdor išče, najde, pravi pregovor, in tako sem tudi jaz nazadnje najdel krčmo, v kateri sem še precej dobro in ne predrago kosil, samo vino, ktereга sem pil po domači šegi dvakrat po poliču, se mi je drago zdelo. Za ta denar bi ga bil doma pil lahko dva bokala in še najboljšega.

Pokosil sem, kaj bo pa zdaj? Razstava je velika, toliko sem bil koj prvokrat videl, pota po nji mi niso bila znana, kaj, ko bi se zgubil? Pa saj nisem otrok, si mislim, po solncu se bom ravnal in potlej ne morem zgrešiti pota, po katerem sem prišel v razstavo. Mahnem jo toraj proti praterji nazaj in ko pridem do uhoda, stopim k predelku, kjer se prodajajo vstopnice, pomolim goldinar in dobim za-nj karto, ktero pa moram zopet koj oddati. Solnce mi je bilo na desni, to sem si koj zapomnil.

Blizo vhoda vise zvonovi, ktere je bil ljubljanski zvonar vlij in v razstavo poslal. Meni se je to skoro ravno tako zdelo, kakor pri sv. Antonu na Šmarni Gori, kjer zvoní vsak, komur se poljubi. Lepi so se mi res zdeli, toda zvon je zvon, kaj tacega se vidi pri nas v vsakem zvoniku. Zato me to ni posebno mikalo, to naj gledajo tisti, ki še niso nikdar zvonú videli, jaz sem pa domá že večkrat pri-trkoval. Tudi se meni ne zdi prav, take zvonove na Dunaj pošiljati in jih tako med dva kola obešati. Zvon je za cerkev ali prav za prav za zvonik pri cerkvi, in če ga zvonar domá ne more prodati, na Dunaji ga bo še manj, ker imajo vse cerkve gotove že zvonove. Če ga to pošiljanje na Dunaj kaj stane, so ti stroški gotovo zgubljeni, nihče mu jih ne bo povrnil.

Pri zvonovih se nisem dolgo mudil, marveč se ozrem okoli po kaki drugi bolj mikavni stvari, o kateri bi vedel domá kaj povedati, da bi se sosedom čudno zdelo. Pa kaj pomaga, če človek gleda, pa ne vé, čemu gleda in za kaj je ta ali una stvar! Morebiti bi bil še marsikaj dalje gledal, če bi bil vse to vedel, potem človek vse bolj razumi in si

nektero stvar bolj zapomni; tako pa sem šel od omare do omare, od oddelka do oddelka, takega gledanja se človek kmalu naveliča, je skoro ravno tako, kakor da bi človek hodil v Ljubljani po velikem trgu preko štacún, samo da se kaj takega v Ljubljani ne vidi, še o somnju ne.

Da bi pa vendar kaj posebnega videl, sem gledal, kje se več ljudi nabira, ker je tista reč gotovo bolj čudna, katero ljudje bolj gledajo. Stopim toraj k nekemu oddelku, kjer so ljudje postajali, tako, da je bila skoro gnječa. Kaj so gledali ljudje? Srebrne in zlate posode, ktere so bile res lepe, pa kaj pomaga, tako reč gledati, če je človek nima? Nič družega, kakor da zavida ljudi, kateri take reči imajo, in da zbudi poželjivost tatov. Kdor ima kaj takega, je najbolj pameten, če vse skupaj dobro spravi in zaklene, da tat ne more do njega, in potem naj bo vesel, da imá. Iz zlata in srebra se dajo narediti vsake sorte reči, kakor iz gline, in kdor se uči, mora znati; jaz, se vé da, bi kaj takega ne naredil. Čudno bi bilo le, če bi vse te reči kje rastle, potem naj bi jih lastnik razstavil in zraven seme prodajal; tudi jaz bi ga bil kupil, če prav že samo zavoljo tega, da bi ga kmetom kupil.

To ni nič takega, si mislim, in grem naprej. Zopet stoji kup ljudi pred neko stvarjo; jaz se vstavim in porinem dva ali tri s komolcem proč, da bi videl, kaj je. Kaj je bilo? Čevlji iz Tržiča, taki, kakor jih nosijo tam najrevnejši ljudje in jih dela vsak čevljar, če se je le količkaj učil, samo da niso še ponošeni, ampak čisto novi. No, prava reč je to, si mislim, take čevlje lahko doma vidim, mi jih ni treba hoditi na Dunaj gledat. Na Dunaji delajo veliko gorše čevlje, to sem že videl, ne pa takih za hribovce in kovače, s kterimi si človek še v mesto ne upa, ne pa, da bi jih še celó na Dunaji kazal.

Grem dalje in se vstavim pred omaro, v kateri so bile igrače za gosposke otroke. Tudi tukaj je gledalcev velik kup. Jaz se čudim, da so odrašeni ljudje tako neumni, da so jim otročje igrače všeč. Kaj li bi počeli z njimi? Jaz bi vse te ropotije ne bil hotel, če bi mi jo bil prav kdo zastonj ponujal.

Dve uri sem že hodil po razstavi, pa še nisem nič takega videl, kar bi bilo vredno, da bi gledal, in kar se ne vidi povsod. Nek ljubljanski trgovec je celó razstavil svoje blago, človek bi si mislil, da ga doma ne more prodati, ker ga pošilja na Dunaj in si dela s tem stroške, pa na Dunaji bo še manj opravil, ker je tam več štacún, kakor v Ljubljani hiš. Potlej pa v Ljubljani trgovec za trgovcem na kant pride. Ni čuda, če svoje blago najprej daleč kje kupijo, potem ga pa na Dunaj pošljejo, kjer se blaga ne manjka. Jaz bi stavil, da iz tiste omare ne bo najmanja reč prodana in da bo vse nazaj prišlo, kakor je bilo tje poslano, ker se na Dunaji veliko lepše reči v vsaki štacuni lahko vidijo in gledalcu še za gledanje plačati treba ni.

Dalje doli je razstavljenih več knjig ali bukev. Čemu? Kdor jih je pisal, je že znal pisati, drugače bi jih ne bil spisal. Čudno bi bilo le, če bi jih bil pisal kdo, ki ne zna pisati, ki še nikdar ni nobene šole videl, na priliko kak enoleten otrok ali pa kak človek, ki je slep, gluhi in mutast, pa bi moral sam zraven stati, da bi bilo verjetno.

Sploh se mi je vse, kar sem ta dan videl, zdelo le baharija, pa še to ne, kajti kdor zná kako stvar posebno umetno izdelati, se je tega gotovo učil; ko je na svet prišel, je bil gotovo tak, kakor vsak drugi in ni delal, kar zdaj dela, ker se še ni naučil. Ko se je pa naučil, potem se mu ni treba bahati s tem, kar zna, ampak le sramovati bi se moral, ako bi slabo znal delati to, česar se je učil. To vsak vé, da priprost kmet ne bo znal pisati učenih knjig, izrezovati ali iz kamna sekati lepih podob ali malati lepih kipov; če bi pa vendar kaj takega izdelal, potem naj bi se razstavilo, ker to bi bilo čudno in vredno, da bi svet gledal in se čudil njegoví umetnosti. Jaz znam gotovo dobro orati,

mlatiti, kositi in še marsikaj družega, pa mi ne bo nikdar na misel prišlo, s tem se bahati ali celo na Dunaj poslati kup sená, kterega sem nakosil, ali pa mernik všenice, katero sem pridelal na njivi z mojo pomočjo izorani. To je navadno, tega ne bo nihče pogledal, še manj pa se bo čudil, da je vse to delo mojih rok, marveč smejali bi se mi, da sem tako bedast, da mislim, da tega razen mene nihče ne zna in ne dela.

To so bile moje misli, ko sem po razstavimsem ter tje hodil; vsiliti jih ne morem in nočem nikomur, vsak ima svoje misli in svoj okus, saj še gospoda, kedar pride na kmete, gleda in strmi nad kakšno stvarjo, za katero se kmet še ne zmeni ne, ker jo vsak dan vidi. Tako mi ta dan ni bilo nič kaj všeč v razstavi; če bo povsod tako, sem si jel misliti, kakor je tukaj, kjer sem danes bil, bi mar ne bil hodil na Dunaj.

Precéj nevoljen poiščem izhoda, kar mi ni bilo težavno, ker je več ljudi tje šlo. Bilo je že proti noči, solnce se je že zeló ponižalo. Zdaj mi pride na misel, da za nočoj nimam še spališča, da bo treba ga toraj poiskati. Tako dragoga, kakor je bil prvi, pa nisem maral, zato sem sklenil napotiti se v kako predmestje, kjer bi bilo prenočevanje bolj po ceni. Po dnevi mi za stanovanje ni mar, ker tako ne mislim doma biti; da je le po noči kaj, pa je dobro. Ker mi predmestje ni bilo še nič znano, sklenil sem, kar tje v en dan iti naprej; kjer več ni hiš, tam se neha in kolikor dalje sem od mesta, toliko ceneje mora biti po krčmah, tako sem rekel sam pri sebi.

Ko tako misleč priležno postavljam drugo nego pred drugo in se tu pa tam malo vstavim, da bi kaj gledal, zapazim, da nekdo za mano lazi in me po strani pogleduje, kakor da bi se mu znan zdel. Tudi jaz ga bolj natanjko pogledam, pa se mi nič znan ne zdi, zato se dalje ne zmenim dosti za-nj, marveč koračim dalje, kakor človek, ki nima nič opraviti ali pa kak gospod z veliko plačo, ki pa ne ve s časom kam.

Precéj sem bil že obhodil, zmiraj na ravnost, pa vendar hiš še ni konec. Malo me že noge bolé, zato se jamem ozirati po kaki gostilnici, ki bi ne bila pregosposka; kar zagledam eno na levi, pogledam va-njo in ker se mi ne zdi pregosposka, vstopim, se vsedem in zahtevam polič vina.

„Polič vina, polič, ste rekli?“ praša natakár, kateri je bil urno pritekel, in me debelo gleda.

„Polič, se vé da,“ odgovorim. „Ali ga morda le na debelo prodajate? Če ga polič ne daste, prinesite ga bokal!“

Natakár gre in mi prinese polič, jaz ga natočim in prvi kozarec duškoma v se zlijem, ker sem bil že dobro žejen. Komaj sem si družega natočil, kar vstopi človek, kateri je prej za mano lazil, in se vsede k mizi tik mene. To mi ni bilo nič kaj všeč, ker tihotapcev in zalezljivih ljudi ne maram, pa kaj sem hotel? Krčma je krčma in vsak, kdor plača, sme sedeti, kjer hoče. Obraz njegov se mi tudi prav nič ne prikupi, zato sem mu pa tudi hrbet pokazal. Mož prha, se steguje, si briše obraz, češ, da je vroče, pa jaz se ne obrnem, da-si previdim, da bi strašno rad govoril z mano. Slednjič pa, ko vidi, da sem kakor stena, mi potrka na ramo in me nagovori:

„No, prijatelj, smo iz dežele? Smo prišli razstavo gledat? Kaj ne, to je velikansko!“

„Jaz nisem nič velikanskega videl,“ rečem jaz kratko, si nabašem pipo in si jo prižgem, tako da je moral spoznati, da mene ni volja, razgovarjati se z njim.

„Hm, hm,“ nadaljuje pa vendar-le, „tudi meni se ne zdi posebno velikansko. Jaz sem vse kaj družega pričakoval. Če bi bil to vedel, bi bil rajši domá ostal.“

„Mar niste iz Dunaja?“

„Kaj še! Zdaj sem prvokrat tukaj.“

„Moja radovednost je bila zbudena, zato se obrnem k njemu in nadaljujem:

„Ali ste daleč prišli?“

„Morda tako daleč ali še dalje, kakor vi.“

„Ne verjamem. Jaz sem se peljal skoro noč in dan po železnici.“

„Tudi jaz! Dovolite, od kod ste?“

„Iz Gorenjskega.“

„Iz Gorenjskega! Ni mogoče! Tudi jaz sem iz Gorenjskega.“

„O! Hvala Bogu, da dobim človeka, s katerim bom lahko po domače slovenski govoril. Saj znate slovenski, ne?“

„Znal sem, pa zdaj ne znam več. Še prav mlad, komaj pomnim, moral sem se z očetom preseliti na Tirolsko in tam sem vse čisto pozabil.“

„Škoda! Jaz bi bil tako rad po domače govoril, nemščina se mi zdi strašno okorna in se vsake besede še koj ne spomnim. Iz ktereга kraja ste pa doma?“

„Hm! Le stojte! Na jeziku mi je. Ej vraga, pomagajte mi no — v — v — R — v — R — no, saj veste, tam na levi, v R — no, kako se že reče“ —

„V Radolci morda?“

„Res je, v Radolci, tam prav na koncu vasi.“

„Radolca je mesto,“ opomnim jaz.

„Da, da, se že spominjam, mesto je, mesto. O, to še vem, saj sem še nekđaj iz mosta v vodo padel, in gospod župan, ki je ravno skoz okno gledal, je poslal brž policaja, da me je ven izlekel.“

„Tak je moral župan strašno dobre oči imeti, da je do mosta videl, in policaj, katerih pa, kar jaz pomnim, ni bilo nikdar v Radolci, je moral strašno hiteti, da vas je še vjel, predno so vas jele ribe jesti, ker Sava teče daleč doli pod mestom.“

Mož se vgrizne v žnabile, ko se jaz nasmejem, potem pa pristavi:

„Prav imate, to se mi je zgodilo na Tirolskem, ne na Gorenjskem; človek pozabi, je že davno tega.“

„Toraj na zdravje Gorenjske dežele, ktera je rodila dva taka junaka, kakor sva vi in jaz.“ (Dalje prih.)

„Stari“ so že ob tla!

Dolgo so šarili „stari“ po Slovenskem z nezmerno predrznostjo in v tej predrznosti vladali, kakor da bi ne bilo višega nad njimi. Ljudstvo jih je že skoro malikovalo in volilo po njihovem ukazu v deželne zборе vseskozi le take ljudi, kateri so jim bili po starih nasvetovani, in tako ni mogla nemčurska mokrota nikjer Slovencem v čevlje.

Toda vsaka reč na svetu ima svoj konec, tako tudi predrznost „starih.“ Njihovi grehi so jeli kipeti iz lonca in dr. Mošnjaku, kateri ima — ali vsaj želi in hoče imeti — vso oblast na slovenski zemlji, jame kipeti tudi potrpežljivost, ktero je dozđaj še imel s „stariimi,“ toraj jim sklene pokazati, kaj prav za prav je on, in če bi se mu potem brž popolnoma ne podvrgli, jih popolnoma vničiti, tako, da bi se še ne poznalo ne, kje so bili prej „stari.“

Najprvo vzame v é l i k i b o b e n in jame bobnati, „pa ne preveč.“ Ali za to bobnanje se kosmata ušesa „starih“ ne zmenijo in dr. Mošnjak pripelje v glavni šotor slovenski v é l i k i „k a n ó n“ „Slov. Narod“ — in jame iz njega metati bombe po „starih“, tako da jim napravi veliko škode. Nemškutarji so od daleč gledali in se jeli radovati nad strašnim pokom, kateri je pa napravil več dima, kakor škode v šatoru „starih.“ Ko dr. Mošnjak misli, da je s svojimi bombami že predrl luknje v zid trdnjave „starih“, naskoči prvo njihovo trdnjavo, „Slov. Matico“ kjer je bil pa nekoliko tepén, tako da se je hitro nazaj potegnil. Drugi

napad napravi na močno trdnjavo „starih“, banko „Slovenijo“, kjer je bil pa še bolj našeškán. Toda vse to ga ne prestraši, vzame svoj boben in zbere svoje zveste privržence v mestu Celji, kjer je res popolnoma potolkel „stare,“ katerih pa k sreči ni bilo blizo. Ravno tako jih je pobil v svojem lastnem šatoru „Narodna tiskarna“ imenovanem, kamor jih je prišlo blizo 60, ki so pa komaj odnesli peté.

Zđaj je dr. Mošnjak s svojimi „Mladoslavenci“ na konji, kot umen vojskovodja ne dá sovražniku časa, da bi se zopet okrepčal, marveč dene na kola drug manjši „kanón“ — „Slov. tednik“ ga krsti —, čegar namen je, postreliti „starih“ še kmete po deželi. Ta kanón baše s cunjami in kroglimi, ki jih je že enkrat izstrelil iz vélikega kanóna „Slov. Naroda“. Ob enem pošlje v Laški trg na Štajarsko pismeno povelje, da se ima tudi tam njegova stranka zbiti s „stariimi“ in njega razglasiti za vojskovodja, kar se je tudi zgodilo. Privrženci „starih“ so bili popolnoma potolčeni, ker jih ni bilo na borišče.

Pa še so živeli „stari“, še so migali in se gibali, kakor da bi imeli mačje življenje. Dr. Mošnjak čuti, da mu vtegnejo še zadrege delati in se jame vnovič za ušesi praskati. Pa kjer je nevarnost največa, tam so „mladiči“ najbliže. — Kaj so mladiči? bo kdo prašal. Mladiči so v zvezi z „mladimi“, graški študentje so, ki so poslani iz slovenskih dežel v Gradec, da bi se kaj naučili. Tudi ti so že „stare“ krmižljivo gledali, toraj skličejo svoje moči, svojo armado, blizo 60 možičkov težko, mahnejo po „starih“ in jih tako do dobrega potolčejo, razkropé in uničijo, da dandanes „starih“ nič več ni. Dr. Bleiweis in Costi so zabili zadnji žebelj v mrtvaško trugo in tako je vse pri kraju. Dr. Mošnjak je zđaj slovenski vladika in je dal po svojem kraljestvu že ukaz, da ne sme nihče njegovega imena nespoštljivo izgovoriti in se predrzniti, da bi drugače mislil ali volil, kakor on zapové.

In tako je vse pri kraju. Če bi se kdo „starih“ še kje le količkaj ganil, sta že nastavljena véliki in mali kanón — „Narod“ in „Tednik“, ktera bi ga vnovič brž popihala.

Dr. Mošnjak pa stoji z gorečim netilom vedno zraven, pripravljen vsaki hip, da bi vstrelil vse, kar se v „starem“ taboru le gane.

Izreki kunštnih glavíc.

Prokleta! Nad to k o s t j ó (Costom) si bom še zobe polomil.

Dr. Mošnjak.

S Podbojem ni dobro, pri Hočevarju na Krškem piške jesti.

Gospod Jože Zagorc.

Boljši je poslanstvo v vélikem posestvu, kakor nobeno.

Dežman, vitez Grabljež.

Majhna ž a b a daleč skoči.

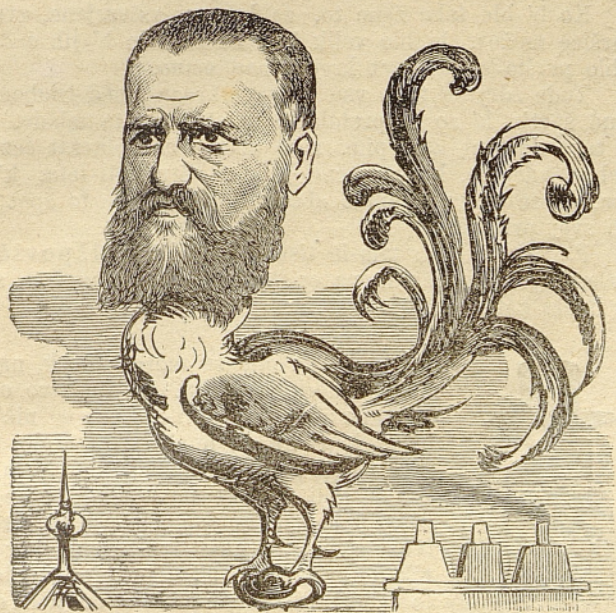
„Brencelj“.

Na pošti.

P o š t n i v r a d n i k. Napis tega pisma je tako slabo pisan, da se ne more brati. Kdo je Vašega gospoda pisati učil? —

S l u ž a b n i k. Menda pošten vradnik.

Petelin,

ki se v Bistrici na Notranjskem obrača po vsakem vetru in se piše „Jelovšek“, če je veter slovenski, „Jellouschegg“, če je veter nemški, in „Jellouchig“, če je veter laški.

Iz šole po novi šegi.

Profesor (bere poslušalcem). Duhovski redi, posebno jezuiti, ki so prej imeli skoro vso odgojo mladine v rokah, so človeški omiki in človeškemu napredku neizrekljivo veliko škodovali. Odgojevali so mladino v mračnjaškem duhu, zatirali duševno razvijanje in sploh gojili nevednost, enostranstvo, neumnost, tako da so prišli iz njihovih šol zgolj le ljudje jako plitve vednosti in omejenega duha.

Poslušalec. Ne zamerite, gospod profesor, kako da tako dobro veste, da so prihajali iz teh šol le taki ljudje, kakor ste jih zdaj popisali?

Profesor. No, iz skušnje na sebi.

Poslušalec. Iz skušnje na sebi? To se mi je pač zdelo, ko sem vas prvokrat govoriti slišal.

Za dunajsko razstavo

priporočamo h koncu še te-le stvari, o katerih smo še le zdaj zvedeli:

Žakelj, v kterega je dal kmetovalec Vivod dva študirana doktorja, Zarnika in Mošnjaka, pri celjskem shodu „Mladoslavencev“.

Očali, skoz ktere je gledal „Narodov“ poročevalec, ko je videl pri shodu „Mladoslavencev“ v Celji 150 — pri shodu štajarskih konservativcev pa le 30 oseb. To morajo čudne biti.

Mežgane tistih ljudi, ki bi volili našega konfiskovalca gosp. Ahčina, če se res ponuja okoli Škofje Loke,

poslanca v državni zbor. Ti bi bili zanimivi za medicinski oddelek.

Brune, katerih nekteri ne vidijo pred seboj, ko pa vendar-le stikajo po pezdirju pri drugih.

Pesek, kterega „Narod“ Slovencev v oči meče.

Trta, iz ktere se je preganjanje Jezuitov iz Repenj izvilo.

Plajš, s katerem pokrivajo „Narodovci“ grehe svojih privržencev. Jako umetno krojaško delo.

Neumni pogovori.

Jaka. Ali si slišal, da so po tržaški okolici napisi pri županijah, šolah itd. vsi laški?

Jože. Slišal sem.

Jaka. Ali se ti to ne zdi čudno, nenaravno, ker je okolica vsa slovenska?

Jože. Ravno zato se mi ne zdi čudno. Domači ljudje vedó tako že za vsa ta poslopja, toraj jim ni treba napisov. Če pa pride kak Lah, pri slovenskih prebivalcih z laščino ne bo zvedel nič, toraj morajo biti laški napisi, da najde, česar išče.

* * *

Tine. „Laibacherica“ je pohvalila „Slov. tednika“, da hvali vlado zarad tega, ker je jezuite iz Repenj pregnala. Ali se ti to ne zdi čudno?

Tone. Zakaj bi se mi čudno zdelo? „Laibacherica“ hvali vse, kar trobi v vladni rog.

Tine. Meniš, da bo „Slov. Tednik“ v vladni rog trobil?

Tone. Saj veš, da je njegov oče dr. Mošnjak.

* * *

Jože. Kak razloček je med Šafarjevim Dolfom in dr. Zarnikom?

Jaka. Dolfi je pripraven in gibčen za ples, Zarnik pa ne.

Jože. Haha! Pa je dr. Zarnik zadnje dni vendar le presneto plesal.

Jaka. Zato se je pa tudi strašno prehladil.

* * *

Tine. Na Štajerskem se „Mladoslavenci“ neznano šopirijo. Jih mora veliko biti.

Tone. Neznano veliko — brez števila.

Tine. Kako to: brez števila?

Tone. No, če jih ne šteješ, jih je neznano veliko; če jih pa šteješ, ti je dosti, da znaš šteti do 100.

Tine. Pa je tak hrup! Kako to?

Tone. Ker imajo široka usta.

Poslano.

Zadnji „Brencelj“ je prinesel novico, da so vsled mojega govora pri pojedini v Krškem gosp. Podboju piške v trebuhu jele čivkati.

To je grda laž, ker vsi nazoči lahko prisežejo, da tega čivkanja ni nobeden slišal.

Jaz, gospod Jože Zagorc.

Podobnost.

A. V čem sta si podobna kaplan in vrednik časnikov?

B. Tega ne vem prav. Obema se včasih slabo godi.

A. Ta ni prava. Kaplan bere kolekturo, vrednik pa korekturo, toraj je med njima le razločka za črki l in r.

Nehvaležnost.

Nekomu se vstavi ura. Ves jezen jo popade in vrže ob tla rekoč: „Že več tisučkrat sem jo navil in zdaj sem ediniokrat to pozabil storiti, pa mi obstane! Ali ni to največa nehvaležnost?“

Vprašanje in odgovor.

Vprašanje. Kak razloček je med Dežmanom in judovskem ljudstvom?

Odgovor. Judje pričakujejo svojega izveličarja, Dežman pa milijona, kateri mu ima iz Dunaja priti. Dozdaj pa je to čakanje na obeh straneh brez vspeha.

Rešpehtarjova kuharica.

To je bil zadnjič šunder, k' se je zvedlo, kaj sem plavšala. Več ko trideset frav, mladih in starejših, je peršlo k men se giftat, zakaj de sem jih svetu feratala in gmej foljku v zobe dala. Skor vse, per katerih sem že služila, so peršle nadme, koko de sem toko frehna, de kej tacga efentle plavšam, de potlej ves svet vé, de so oni tista gospa, k' imajo s komisarjam tak bindelbandel. Jest sem jim na vse viže zagvišala, de oni niso tista mlada frava, pa če belj sem jim pravla, menj so verjele, vsaka je rekla, da vse to le ná-njo paše. K' sem bla že jezna, sem pa rekla: Jest čem enkrat en konc teh evidreng! Kogar srbi, ta se kraca. — Pa sem vsak obrnila hrbet in se nisem votla več kimrat za noben šimfanje.

Jest b' ne bla vedla, de je v Ibljan ta žensk foljk toko ferderban. Najpred prav: Oh, de b' le enega moža dobila. Polej pa, k' ga dobi, ji ta ni dost, more še enga imet, ker ji mož več ne hofira in ji vsak dan ne prav: Oh, kako si fletna! Tvoje oči se svetjo, kakor demant in sploh si taka, koker angelj! — Jest ne vem, desglj sem sama ženska, za kaj je taka stvar prov za prov na svet! Ne dela nič, ne skrbi nič, ne seje, ne žanje, ne kuha, ne šiva in vendar če bit oblečena, koker Salomon. Če je kej otrok, se dajo ami al pa na deželo, de lepe gospe ne ženirajo in ne razcufajo, če so pa doma, se jim pa vse pusti, de so tak, koker rangarji in se zrede, de se Bogu smil. Potlej pa pride tak fali-

ment, koker je bil zdej v Ibljan, k' frava daje zmerej untergoltenge in vab samo dohtarje, prezidente in pa gvavtne pijontarje in vofcirje, de jih je zmerej polno hišo in stoje po vseh kotih.

Ko b' ble take žene to, za kar so vstvarjene, zveste tovaršice možov, bi blo velik bolj na svet in b' jih zadnjič ne blo peršlo se trideset kregat nad mano.

Tode zdej se toko vse po svet krega, med Slobenarji je tud špetir, k' so se pretalál v ta stare in ta mlade. Pa jest tega dost ne zastopim, zato nočem neč plavšat čez to, posebno zdej ne, k' se začne glih ta drug tal leta, k' bo treba, de se spet perkupmo abonentarjem, de bodo spet odperli svoj priftošel.

Pa sej gre glih tam-le tist Krišpin Krišpovič, k' to vse belj ve; nej vam pa on to dopové, de ne bom spet jest imela kakšenga ferdrusa.

Zategavoljo se mora človek, naj si bode, kdorkoli, čuditi, da ljudstvo okoli Vodice in Šmarne Gore nič ne bere, kajti ko bi le količkaj bralo, posebno tega „Brenceljna“, bi nikdar in nikakor koli verjeti ne moglo, da je on zatožil jezuite na Dunaji in jih po tem načinu pregnal iz Repenj, kar mu nikakor nikoli na misel priti ni moglo in to tem manj, ker mu pravijo, da je klerikalec.

Berite berite, potem ne boste, verjeli, kar vam bo kderkoli si bodi pravil, drugače se bo še zgodilo, da, ako bo kdo raztrosil novico, da bosta v Ljubljani dva vola po zraku letela, bo prišla cela fara gledat, kako voli letaje. Potlej vas imajo pa ljudje za neumne, ker verjamete vse, kar vam kdo natveze.

In proti temu obrekovanji tista slavna policija nič ne stori, med tem, ko komaj čaka, da bi tega „Brenceljna“ konfiskovala, če bi se ji le količkaj nevaren zdel, kar pa nikdar, nikakor koli in nikomur braniti ne more, da si naroči tega „Brenceljna“, kedar koli in za kolikor časa koli se mu posebno zdaj, [ko je polovica leta pretekla, poljubiti dopade.

Vjeto pismo.

Dragi prijatelj!

Skličite hitro v Laški trg zbor takih volilcev, o kterih veste, da so moji ali naši privrženci, in sklenite točke, ktere Vam tu zraven že spisane pošljem. V njih je izrečeno, da Vi ne marate za „pravni“ program, timveč, da se držite programa dr. Mošnjaka, kateri naj bo Vaš poslanec.

Če bi Vam in volilcem ne bilo znano, kaj je „pravni“ in kaj „moj“ program, to nič ne dé, Vam bom že pri priliki razložil. Poročilo o zboru imam že spisano, ravnokar je šlo v tiskarno. Toraj tam ni treba skrbeti za ničesar druzega, kakor za to, da se sprejmejo enoglasno ali vsaj z večino zraven priloženi in po meni sestavljeni sklepi. Za to prijaznost Vam bom plačal polič vina, kedar se snideva.

Vse za svobodo, naš program in zá-me!

Ves Vaš

Dr. Mošnjak.

NB. Farjev ni treba vabiti, bi mi vtegnili vse popačiti, in potem bi jaz moral vnovič že stavljeno poročilo pisati, Zgornji.

Le po njem! Dajmo ga!

Tako pravijo nemčurji in Zarnikovci, kedar se govori o „Brenceljnu“. Tako recite tudi Vi, prijatelji „Brenceljnovi“, in sezite po njem, naročite si ga, kolikor mogoče; posebno zdaj, ko je končal prvo polovico petega leta svoje starosti, se Vam, nosite kratke ali dolge hlače, ponuja lepa priložnost, da si ga omislite, zlasti tisti, kateri ga zdaj niste, ali vsa je v „kontrabant“ brali. Izletal bo tak, kakor je bil, samo da bo zdaj, ko so se zadrege odpravile, brenčal v redu, namreč po dvakrat na mesec nališpan s podobami, kakoršnih ste že navajeni in kakoršnih ne vidite nikjer drugod, kakor v „Brenceljnu“. Besed bo, dasiravno je Žabjek blizo, zmiraj bolj zabavljivih in drznih ter pikal našega programa nasprotnike po domačem in tujem, nemčurskem šotoru, da bodo kar cvilili.

Dozdaj se število prijateljev in naročnikov njegovih vedno narašča, in čeravno se mu je tu pa tam kak Zarnikovec izneveril, ga je vendar-le namestilo po pet ali še več novih vrljih narodnjakov. To je pa tudi potrebno, kajti stroški njegovi so se od lani čez polovico povikšali, tudi je pivo v ceni poskočilo; to pa vsak vé, da brez piva „Brencelj“ ne more shajati, bi bil presuh. Zatoraj se „Brencelj“ obrača do svojih starih prijateljev s prošnjo, da bi mu ne samo ostali zvesti, marveč mu pridobili še novih naročnikov, kajti v „Brenceljnovi“ administraciji je veliko veči veselje nad enim samim novim naročnikom, kakor nad devet in devetdesetimi starimi, kateri ga popusté. V zdajnjih nevgodnih časih, ko se „Brenceljnu“ stavijo ovire od vseh strani, bo mogel napredovati le, ako ga vsi, kar morete, podpirate in potiskate, kajti zdaj so se mu jela od vseh strani polena pod noge metati. „Brencelj“ velja:

Za celo leto le 3 gd. — kr.

Za pol leta le 1 „ 50 „

Za četrt leta le — „ 80 „

Iz tega se vidi, da ne bo nihče premoženja zapravil, če si ga naroči, in če si ga sam ne more, naj si ga jih več naroči na delnice, to je, po dva, trije, štirje skup, potem pride prav malo na vsacega. Smeh in zabava sta tudi nekaj vredna, več, kakor bokal kislega vina. Zatoraj se pa „Brencelj“ tudi nadja, da mu bo zdaj pristopilo lepo število novih naročnikov; nekaj jih je že, vendar ima prostora še za tisuče in tisuče.

Slednjič se opominjajo vsi tisti, kateri „Brenceljna“ prejemale in mu še niso poslali naročnine, da to brž storé, ker „Brencelj“ ni bogata muha in mora plačevati vse stroške sproti. Čegar naročnina pa izteče s tem listom, tisti se prosi, da bi se podvizal z novo naročnino, da se bo mogel tudi „Brencelj“ smejeti, ko bo podpisoval prejemnice.

Posebna hvala pa gre tistim, kateri se „Brenceljna“ do zdaj podpirali. Naj bodo še dalje tako

pridni, potem se „Brencelj“ ne bo vstrašil valov, ki jih podi proti njemu neprijeten veter od nemčurske in domače neródnosti strani.

„Le po njem! Dajmo ga!“ upijejo njegovi nasprotniki.

„Le po njem! Dajmo ga!“ upite tudi Vi in naročite se, da Vas bo toliko, kakor listja in trave, saj je „Slovenija“ velika.

„Brencelj“,

narodna banka za smeh in zabavo.

„Brencelj“ piše.

Gosp. J. G. v St. Vi ste „Narodovci“ in „Sočani“? Bog vam daj srečo, dolgo življenje in — pamet.

Gosp. V. L. v Šm. Prejel. Do konca t. leta. Hvala!

Gosp. J. V. v L. Vaše pismo mi je pretreslo moj „Zwerchfell“, da še danes ni vse v redu. Zavidam Vas za Vaš humór, v mojem stanu bi mi bil več vreden, kakor je Vam. Škoda le, da se kaj tacega originalno po naših svobodnih postavah ne sme tiskati; tako ostrizeno pa, da bi se vjemalo z našimi postavami, bi zgubilo svoje ostre šetine, ktere — kakor ježeve — bodejo na vse strani. Le dalje mi še pomagajte jahati nemčurje in neródnosti „Mladoslóvence“, katerim je mlinar Vívod v Celji vodo zaprl. Morda bova kmalu sedela oba v boljšem in mehkejšem sedlu, le ne na Žabjeku. Da ste mi zdravi!

Gosp. J. B. v S. Hvala lepa za poslano! Kar se tiče Z. govora, bi bil morda že zastaran in gosp. Z. bi mi vtegnil poslati „popravek“, „da on ni tako govoru, koker je v cajtengah za brat.“ Saj vidite, da je popravil še to, da ni nihče slišal, da bi bile piške čivkale, ko je on nehal govoriti“. Poslano po volji, prihodnjič pride. Bom tudi letos nektere take malo opikal.

Gosp. F. A. v F. in M. D. v K. Najprvo poravnajta svoj dolg za prejete liste, potem bodita „Narodovca“ ali kar se Vama ljubi; mene briga le prvo, zadnje pa prav nič. Če postaneta „magari“ Turka, kaj je meni mar. Saj nisem vajin oče.

Nekterim, ki prašajo, do kterega časa so naročeni: Tukaj ni toliko prostora, da bi mogel vsem odgovoriti. Prillično bom že naznanil pismeno, pri čem da smo. Toraj prosim potrpljenja, bomo že porajtali, saj smo domači.

Za gotov denar!

Delnice (akcije)

Narodne tiskarne

se kupujejo vkljub „krachu“ dozdaj še

po 25 gld.

Kdor se jih hoče znebiti in priti k denarju, naj se oglasi pri

„Brenceljnu.“

Nov misijonar.

Dr. Vošnjak. In tako pojdi, moj novorojeni sin, med vse (slovenske) narode, posebno med kmetiško ljudstvo — in uči jih spoznavati dobrote moje nove vere, svobode in napredka, da se odpovedó sužnosti, v katero jih je zakovala črna duhovščina.

Sinček „Tednik“. Jaz se bojim, da bi ne bil povsod tepen in zapodén, ker ste me tako oblekli, da sem unemu-le, svojemu starejemu bratu, preveč podoben. Bodo prekmalu spoznali, čegave krvi da sem.

Brat „Narod“. Ej, prokleta, le po farjih in „starih“! Če sem bil prav že večkrat tepén, naj bo, saj se klatim po svetu na tuje stroške; lahko nagajam in dražim, dokler imajo mati „Slov. tiskarna“ še kaj v žepu. Le dajmo se, pri moji duši!

„Brencelj“ in Mladoslovenec.

„Brencelj“. Stoj prijatelj, kam se Ti mudi? Malo počakaj!

Mladoslovenec. Nimam veselja, Ti si „starec“, nisi zá-me, jaz grem k „mladim“.

„Brencelj“. Tega Ti ne branim, opomni sem te le hotel, da si pri meni nekaj pozabil.

Mladoslovenec (se nazaj obrne). Pozabil? Kaj sem pozabil?

„Brencelj“. Plačati svoj dolg.

Mladoslovenec (hitro odteče in nič ne reče).